

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรในอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทำแบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาข้าวสุพรรณปลอดภัยสู่ตลาดอาเซียน (AEC) ตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ ปี 2557 จำนวน 136 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานและระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ระดับการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ ของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ ของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานทางสังคม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ประสบการณ์ในการปลูกข้าว การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวนแรงงานในครอบครัว พื้นที่ถือครองทางการเกษตร พื้นที่ปลูกข้าว ลักษณะการถือครอง ผลผลิตข้าว ต้นทุนการผลิตข้าว และรายได้จากการผลิตข้าว ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรตามรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร

n = 136

สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	89	65.4
หญิง	47	34.6
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30	2	1.5
31 – 40	22	16.2
41 – 50	53	39.0
51 – 60	52	38.2
61 – 70	7	5.1
Min. = 24 Max = 70 Mean = 48.43 S.D. = 8.136		
3. สถานภาพการสมรส		
โสด	5	3.7
สมรส	126	92.6
หม้าย/หย่าร้าง	5	3.7
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	101	74.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	21	15.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	12	8.8
อนุปริญญา/เทียบเท่า	2	1.5
5. การมีตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มี	77	56.6
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	(59)	(43.4)
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	15	11.0
สมาชิก อบต.	8	5.9
กรรมการหมู่บ้าน/กลุ่มต่างๆ	43	31.6
อื่นๆ (ระบุ) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	31	22.8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 136

สภาพพื้นฐานทางสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรต่างๆ		
ไม่เป็น	0.0	0.0
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	(136)	(100.0)
ผู้นำกลุ่มอาชีพ	29	21.3
ประธาน/กรรมการศูนย์ข้าวชุมชน	11	8.1
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	20	14.7
กลุ่มเกษตรกร	24	17.6
กลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตร	53	39.0
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	13	9.6
กลุ่มสมาชิก ธกส.	122	89.7
สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	121	89.0

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรปรากฏผลดังนี้

1.1.1 เพศ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 65.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 34.6 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 39.0 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมา ร้อยละ 38.2 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 16.2 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 5.1 มีอายุระหว่าง 61-70 ปี และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 1.5 มีอายุน้อยกว่า 31 ปี โดยเกษตรกรมีอายุต่ำสุด 24 ปี สูงสุด 70 ปี และมีอายุเฉลี่ย 48.43 ปี

1.1.3 สถานภาพสมรส จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 92.6 สมรสแล้ว มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 3.7 เท่านั้น เป็นโสด และหม้าย/หย่าร้าง

1.1.4 ระดับการศึกษา จากการศึกษาพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 74.3 จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 15.4 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 8.8 จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และร้อยละ 1.5 จบอนุปริญญา/เทียบเท่า

1.1.5 การมีตำแหน่งทางสังคม จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 43.4) มีตำแหน่งทางสังคม โดยเกษตรกรร้อยละ 31.6 ดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน/กลุ่มต่างๆ รองลงมาเกษตรกรร้อยละ 22.8 ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 11.0 ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน และร้อยละ 5.9 ดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต.

1.1.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรต่างๆ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรต่างๆ โดยเกษตรกรร้อยละ 89.7 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้านาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รองลงมาร้อยละ 89.0 เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 39.0 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 21.3 เป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ ร้อยละ 17.6 เป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกร ร้อยละ 9.6 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 8.1 เป็นประธาน/กรรมการศูนย์ข้าวชุมชน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าว

n = 136

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แหล่งความรู้เกี่ยวกับการใช้การลดต้นทุนการผลิตข้าว		
ไม่ได้รับ	0.0	0.0
ได้รับ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	(136)	(100.0)
ผู้นำท้องถิ่น	61	44.9
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	127	93.4
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ	91	66.9
โทรทัศน์	90	66.2
การเข้ารับการอบรม/ศึกษาดูงาน	121	89.0

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 4.2 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าว จากการ ศึกษา พบว่าเกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 ได้รับรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิตข้าว โดย เกษตรกร ร้อยละ 93.4 ได้รับข่าวสารความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 89.0 ได้รับ ข่าวสารความรู้จากการเข้ารับการอบรม/ศึกษาดูงาน รองลงมา ร้อยละ 66.9 ได้รับข่าวสารความรู้จาก เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ร้อยละ 66.2 ได้รับข่าวสารความรู้จากโทรทัศน์ และเกษตรกร ร้อยละ 44.9 ได้รับข่าวสารความรู้จากผู้นำท้องถิ่น

ตารางที่ 4.3 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าว

n = 136

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร		
ไม่มีการติดต่อ	0.0	0.0
มีการติดต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	(136)	(100.0)
การเยี่ยมเกษตรกร	86	63.2
การติดต่อทางโทรศัพท์	97	71.3
การติดต่อที่สำนักงาน	115	84.6
การฝึกอบรม	113	83.1
การประชุม	114	83.8

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.3 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เรื่องการลดต้นทุนการผลิตข้าว

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเกษตรกรร้อยละ 84.6 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่สำนักงาน รองลงมา ร้อยละ 83.8 ติดต่อผ่านการประชุม ร้อยละ 83.1 ติดต่อผ่านการฝึกอบรม ร้อยละ 71.3 ติดต่อทางโทรศัพท์ และเกษตรกรร้อยละ 63.2 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่โดยการเยี่ยมเยียนเกษตรกร

1.2 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย อาชีพหลัก อาชีพรอง ประสิทธิภาพในการปลูกข้าว สมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานที่ใช้ปลูกข้าว พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ลักษณะการถือครอง ดัชนีทุนการผลิตข้าว ผลผลิตข้าว และรายได้

ตารางที่ 4.4 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 136

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก		
ทำนา	128	94.1
ทำไร่	8	5.9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 136		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อาชีพครอง		
ไม่มี	43	31.6
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	93	68.4
ทำนา	8	5.8
ทำสวน	3	2.2
ทำไร่	71	52.2
เลี้ยงสัตว์	8	5.8
ค้าขาย	2	1.5
อื่นๆ (รับจ้าง)	60	44.1
3. ประสบการณ์ในการปลูกข้าว (ปี)		
น้อยกว่า 10	19	14.0
10-20	55	40.4
21-30	45	33.1
31-40	14	10.3
มากกว่า 40	3	2.2
Min. = 3 Max = 42 Mean = 21.24 S.D. = 8.541		
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1	5	3.7
2	26	19.1
3	46	33.8
4	25	18.4
มากกว่า 5	34	25.0
Min. = 1 Max = 7 Mean = 3.52 S.D. = 1.344		
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่เป็นแรงงานในการผลิตข้าว (ราย)		
1	12	8.8
2	91	66.9
มากกว่า 3	33	24.3
Min. = 1 Max = 4 Mean = 2.19 S.D. = 0.638		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 136

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. จำนวนครั้งในการผลิตข้าว (ครั้ง/ปี)		
1	52	61.8
2	84	38.2
Min. = 1 Max = 2 Mean = 1.62 S.D. = 0.488		

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.4 พบว่า เกษตรกรมีสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1.2.1 อาชีพหลัก จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.1 มีการประกอบอาชีพหลัก คือ ทำนา รองลงมา ร้อยละ 5.9 ประกอบอาชีพอาชีพทำไร่

1.2.2 อาชีพรอง จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 68.4 ประกอบอาชีพรอง โดย เกษตรกรร้อยละ 52.2 ประกอบอาชีพทำไร่ รองลงมา ร้อยละ 44.1 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 5.8 เท่ากัน ประกอบอาชีพทำนาและเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 2.2 ประกอบอาชีพทำสวน มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 1.5 ประกอบอาชีพค้าขาย

1.2.3 ประสบการณ์ในการปลูกข้าว จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.4 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าว ระหว่าง 10-20 ปี รองลงมา ร้อยละ 33.1 มีประสบการณ์ในการข้าว ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 14.0 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าว น้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 10.3 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวระหว่าง 31-40 ปี มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 2.2 มีประสบการณ์ในการปลูกข้าวมากกว่า 40 ปี โดยเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกข้าว ตั้งแต่ 3 ปี สูงสุด 42 ปี เฉลี่ย 21.24 ปี

1.2.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 33.8 มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 3 คน รองลงมา ร้อยละ 25.0 มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 5 คน ร้อยละ 19.1 มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 2 คน ร้อยละ 18.4 มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 4 คน

1.2.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตข้าว จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.9 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่เป็นแรงงานในการผลิตข้าวรวมตนเอง เท่ากับ 2 คน รองลงมา ร้อยละ 24.3 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตข้าวรวมตนเอง มากกว่า 3 คน และมีส่วนน้อยเกษตรกรร้อยละ 8.8 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตข้าวรวมตนเองเท่ากับ 1 คน โดยเกษตรกร มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานในการผลิตข้าวรวมตนเอง ตั้งแต่ 1 ราย สูงสุด 4 ราย และเฉลี่ย 2.19 ราย

1.2.6 จำนวนครั้งในการผลิตข้าว จากการศึกษพบว่า เกษตรกรร้อยละ 61.8 ผลิตข้าวปีละ 2 ครั้ง รองลงมา ร้อยละ 38.2 เกษตรกรผลิตข้าวปีละ 1 ครั้ง โดยเกษตรกรผลิตข้าวต่ำสุด 1 ครั้ง สูงสุด 2 ครั้ง และเกษตรกรผลิตข้าวเฉลี่ย 1.62 ครั้งต่อปี

ตารางที่ 4.5 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านพื้นที่ในการผลิตข้าว

พื้นที่ในการผลิตข้าว	n=136			
	นาปี		นาปรัง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. พื้นที่ของตนเอง (ไร่)				
ไม่มี	11	8.1	69	50.7
มี	125	91.9	67	49.3
น้อยกว่า 10	22	16.2	11	8.1
11-20	55	40.4	33	24.3
21-30	32	23.5	16	11.8
31-40	7	5.2	4	2.9
มากกว่า 40	9	6.6	3	2.2
	Min	= 4	Min	= 4
	Max	= 68	Max	= 68
	Mean	= 21.06	Mean	= 20.06
	S.D.	= 11.434	S.D.	= 10.318
2. พื้นที่เช่า				
ไม่มี	102	75.0	114	83.8
มี	34	25.0	22	16.2
น้อยกว่า 10	14	10.3	8	5.9
11-20	14	10.3	10	7.4
21-30	5	3.7	3	2.2
มากกว่า 30	1	0.7	1	0.7
	Min	= 5	Min	= 5
	Max	= 33	Max	= 33
	Mean	= 14.41	Mean	= 14.77
	S.D.	= 7.203	S.D.	= 7.419

จากตารางที่ 4.5 จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวนาปีและนาปรัง บางรายมีพื้นที่ในการผลิตข้าวเป็นของตนเอง บางรายอาจเช่าพื้นที่ในการผลิตข้าว โดยเกษตรกรอาจมีพื้นที่ในการผลิตข้าวมากกว่า 1 ประเภท โดยเกษตรกรมีพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปีและนาปรัง ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

พื้นที่ผลิตข้าวของตนเอง

1) **พื้นที่นาปี** จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.9 มีพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปีเป็นของตนเอง โดยเกษตรกรร้อยละ 40.4 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปีระหว่าง 11-20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 23.5 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปีระหว่าง 21-30 ไร่ ร้อยละ 16.2 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปีน้อยกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 6.6 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปีมากกว่า 40 ไร่ และมีเพียงร้อยละ 5.1 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปีระหว่าง 31-40 ไร่ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปีต่ำสุด 4 ไร่ สูงสุด 68 ไร่ และเฉลี่ย 21.06 ไร่

2) **พื้นที่นาปรัง** จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 49.2 มีพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปรังเป็นของตนเอง โดย เกษตรกรร้อยละ 24.3 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปรัง ระหว่าง 11-20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 11.8 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปรังระหว่าง 21-30 ไร่ ร้อยละ 8.1 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปรัง น้อยกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 2.9 มีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปรังระหว่าง 31-40 ไร่ และมีเพียงร้อยละ 2.2 พื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปรังมากกว่า 40 ไร่ ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ของตนเองในการผลิตข้าวนาปรัง ต่ำสุด 5 ไร่ สูงสุด 68 ไร่ เฉลี่ย 14.77 ไร่

พื้นที่ผลิตข้าวพื้นที่เช่า

1) **พื้นที่เช่านาปี** จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 25.0 เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปี โดยเกษตรกรร้อยละ 10.3 เท่ากัน เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปี ระหว่าง 11-20 ไร่ และน้อยกว่า 10 ไร่ และมีเพียงร้อยละ 0.7 เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปีมากกว่า 30 ไร่ โดยเกษตรกรเช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปี ต่ำสุด 5 ไร่ สูงสุด 33 ไร่ และเฉลี่ย 14.41 ไร่

2) **พื้นที่เช่านาปรัง** จากการศึกษาพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 16.2 เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปรัง โดยเกษตรกรร้อยละ 7.4 เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปรังระหว่าง 11-20 ไร่ ร้อยละ 5.9 เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปรังน้อยกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 2.2 เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปรังระหว่าง 21-30 ไร่ และมีเพียงร้อยละ 0.7 เช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปรังมากกว่า 30 ไร่ขึ้นไป โดยเกษตรกรเช่าพื้นที่ในการผลิตข้าวนาปรังต่ำสุด 5 ไร่ สูงสุด 33 ไร่ และเฉลี่ย 14.77 ไร่

ตารางที่ 4.6 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายได้ในการผลิตข้าว

n = 136

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผลผลิตข้าวต่อไร่ (กิโลกรัม)		
501-650	11	8.0
651-800	17	12.5
801-950	106	78.0
มากกว่า 950	2	1.5
Min. = 500 1 Max = 1,000 Mean = 858.50 S.D. = 101.936		
2. ราคาจำหน่าย (บาท/ตัน)		
น้อยกว่า 7,000	10	7.4
7,001-8,000	58	42.6
8,001-9,000	37	27.2
มากกว่า 9,000	31	22.8
Min. = 6,500 Max = 9,850 Mean = 8,190.74 S.D. = 958.527		
3. รายได้ในการผลิตข้าว (บาท/ไร่)		
น้อยกว่า 2,000	12	8.8
2,001-3,000	34	25.0
3,001-4,000	31	22.8
4,001-5,000	38	27.9
5,000-6,000	18	13.2
มากกว่า 6,000	3	2.2
Min. = 1,305 Max = 6,735 Mean = 3,656.18 S.D. = 1,181.159		
4. รายได้จากการผลิตข้าวทั้งหมด (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 50,000	34	25.0
50,001-100,000	63	46.3
100,001-150,000	18	13.2
150,001-200,000	18	13.2
มากกว่า 200,000	3	2.2
Min. = 10,925 Max = 357,000 Mean = 83,415.82 S.D. = 49,030.379		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 136		
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้ภาคเกษตร (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 50,000	15	11.0
50,001-100,000	49	36.0
100,001-150,000	48	35.3
150,001-200,000	17	12.5
มากกว่า 200,000	7	5.1
Min. = 10,925 Max = 485,000 Mean = 114,312.51 S.D. = 62,555.625		
6. รายได้นอกภาคเกษตร (บาท/ปี)		
ไม่มี	58	42.6
มี	78	57.4
น้อยกว่า 50,000	38	27.9
50,001-100,000	37	27.2
100,001-150,000	3	2.3
Min. = 10,000 Max = 150,000 Mean = 54,525.64 S.D. = 33,390.925		

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.6 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายได้ในการผลิตข้าว เป็นดังนี้

ผลผลิตข้าวต่อไร่ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรร้อยละ 78.0 ได้ผลผลิตข้าว ระหว่าง 801-950 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 12.8 ได้ผลผลิตข้าว ระหว่าง 651-800 กิโลกรัมต่อไร่ ร้อยละ 8.0 ได้ผลผลิตข้าว ระหว่าง 501-650 กิโลกรัมต่อไร่ และมีเกษตรกรเพียงเล็กน้อยร้อยละ 1.5 ได้ผลผลิตข้าวมากกว่า 950 กิโลกรัมต่อไร่ขึ้นไป โดยเกษตรกรได้ผลผลิตข้าวต่ำสุด 500 กิโลกรัมต่อไร่ สูงสุด 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตข้าวที่เกษตรกรผลิตได้ เฉลี่ย 858.5 กิโลกรัมต่อไร่

ราคาจำหน่าย จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.6 จำหน่ายข้าวได้ราคาระหว่าง 7,001-8,000 บาทต่อตัน รองลงมาร้อยละ 27.2 จำหน่ายข้าวได้ราคาระหว่าง 8,001-9,000 บาทต่อตัน ร้อยละ 27.2 จำหน่ายข้าวได้ราคาสูงกว่า 9,000 บาทต่อตัน และมีเพียงร้อยละ 7.4 จำหน่ายข้าวได้ราคาน้อยกว่า 7,000 บาทต่อตัน โดยเกษตรกรจำหน่ายข้าวได้ราคาต่ำสุด 6,500 บาทต่อตัน สูงสุด 9,850 บาทต่อตัน เฉลี่ย 8,190.74 บาทต่อตัน

รายได้ในการผลิตข้าว จากการศึกษาพบว่า เกษตรกร ร้อยละ 27.9 มีรายได้ในการผลิตข้าวหลังจากหักค่าใช้จ่าย ระหว่าง 8,001-9,000 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 25.0 มีรายได้ในการผลิต

ข้าวระหว่าง 2,001-3,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 22.8 มีรายได้ในการผลิตข้าวระหว่าง 3,001-4000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 13.2 มีรายได้ในการผลิตข้าวระหว่าง 5,000-6,000 บาทต่อไร่ มีเพียงเล็กน้อย ร้อยละ 8.8 และ ร้อยละ 2.2 มีรายได้ในการผลิตข้าวน้อยกว่า 2,000 บาทต่อไร่ และมากกว่า 6,000 บาทต่อไร่ ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้ในการผลิตข้าวต่ำสุด 1,305 บาทต่อไร่ สูงสุด 6,735 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 3,656.18 บาทต่อไร่

รายได้จากการผลิตข้าวทั้งหมด จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 46.3

มีรายได้ในการผลิตข้าวทั้งหมดหลังจากหักค่าใช้จ่าย ระหว่าง 50,001-100,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 25.0 มีรายได้ในการผลิตข้าวทั้งหมดน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.2 เท่ากัน มีรายได้ในการผลิตข้าวทั้งหมด ระหว่าง 100,001 - 150,00 บาทต่อปี และระหว่าง 150,001-200,00 บาทต่อปี มีเพียงร้อยละ 2.2 มีรายได้ในการผลิตข้าวทั้งหมดมากกว่า 200,000 บาทต่อปี โดยเกษตรกรมีรายได้ในการผลิตข้าวทั้งหมด ต่ำสุด 10,925 บาทต่อปี สูงสุด 357,000 บาทต่อปี เฉลี่ย 83,415.82 บาทต่อปี

รายได้ภาคเกษตร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 36.0 มีรายได้ภาคเกษตร

ระหว่าง 50,001-100,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 35.3 มีรายได้ภาคเกษตรระหว่าง 100,001-150,000 บาทต่อปี ร้อยละ 12.5 มีรายได้ภาคเกษตรระหว่าง 150,001-200,000 บาทต่อปี ร้อยละ 11.0 มีรายได้ภาคเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี และมีเพียงเล็กน้อยร้อยละ 5.1 มีรายได้ภาคเกษตรมากกว่า 200,000 บาทต่อปี โดยเกษตรกรมีรายได้ภาคเกษตร ต่ำสุด 10,925 บาทต่อปี สูงสุด 485,000 บาทต่อปี เฉลี่ย 114,312.51 บาทต่อปี

รายได้นอกภาคเกษตร จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.6 ไม่มีรายได้นอก

ภาคเกษตร และเกษตรกรร้อยละ 57.4 มีรายได้นอกภาคเกษตร โดยเกษตรกรร้อยละ 27.9 มีรายได้นอกภาคเกษตรน้อยกว่า 50,000 บาทต่อปี รองลงมา ร้อยละ 27.2 มีรายได้นอกภาคเกษตรระหว่าง 50,001-100,00 บาทต่อปี และมีเพียงเล็กน้อยร้อยละ 2.3 มีรายได้นอกภาคเกษตรมากกว่า 150,000 บาทต่อปี โดยเกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตร ต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี สูงสุด 150,000 บาทต่อปี เฉลี่ย 54,525.64 บาทต่อปี

ตารางที่ 4.7 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายจ่ายในการผลิตข้าว

n=136

รายจ่ายในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ค่าเตรียมดิน (บาท/ไร่)				
น้อยกว่า 301	4	2.9	4	2.9
301-450	70	51.5	73	53.7
451-600	59	43.4	58	42.7
มากกว่า 600	3	2.2	1	0.7
	Min = 220		Min = 220	
	Max = 650		Max = 640	
	Mean = 471.84		Mean = 467.13	
	S.D. = 70.891		S.D. = 67.527	
ค่าเมล็ดพันธุ์ (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าเมล็ดพันธุ์	-		21	15.4
มีรายจ่ายค่าเมล็ดพันธุ์	-		115	84.6
น้อยกว่า 301	9	6.6	28	20.6
301-400	26	19.1	65	47.8
401-500	76	55.9	20	14.7
501-600	17	12.5	2	1.5
มากกว่า 600	8	5.9	21	15.4
	Min = 250		Min = 240	
	Max = 910		Max = 625	
	Mean = 470.0		Mean = 306.26	
	S.D. = 91.740		S.D. = 150.604	

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายจ่ายในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
ค่าแรงงานปลูกข้าว (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าแรงงานปลูกข้าว	39	28.7	46	33.8
มีรายจ่ายค่าแรงงานปลูกข้าว	97	71.3	90	66.2
50	28	20.6	30	22.1
60	69	50.7	60	44.1
	Min = 50		Min = 50	
	Max = 60		Max = 60	
	Mean = 40.74		Mean = 37.50	
	S.D. = 26.208		S.D. = 27.183	

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.7 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายจ่ายในการผลิตข้าว เป็นดังนี้

ค่าเตรียมดิน

ก่อนเข้าร่วมโครงการ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 51.5 มีค่าเตรียมดิน 301-450 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 43.4 มีค่าเตรียมดิน 451-600 บาทต่อไร่ ร้อยละ 2.9 มีค่าเตรียมดิน 451-600 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 2.2 มีค่าเตรียมดิน มากกว่า 600 บาท โดยเกษตรกรมีค่าเตรียมดินต่ำสุด 220 บาทต่อไร่ สูงสุด 650 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 471.84 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 53.7 มีค่าเตรียมดิน 301-450 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 42.7 มีค่าเตรียมดิน 451-600 บาทต่อไร่ ร้อยละ 2.9 มีค่าเตรียมดิน 451-600 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 0.7 มีค่าเตรียมดิน มากกว่า 600 บาท โดยเกษตรกรมีค่าเตรียมดินต่ำสุด 220 บาทต่อไร่ สูงสุด 640 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 467.52 บาทต่อไร่

ค่าเมล็ดพันธุ์

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 55.9 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 401-500 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 19.1 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 301-400 บาทต่อไร่ ร้อยละ 12.5 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 501-600 บาท

ต่อไร่ ร้อยละ 6.6 มีค่าเมล็ดพันธุ์ น้อยกว่า 300 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 5.9 มีค่าเมล็ดพันธุ์ มากกว่า 600 บาท โดยเกษตรกรมีค่าเมล็ดพันธุ์ ต่ำสุด 250 บาทต่อไร่ สูงสุด 910 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 470.0 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 15.4 ไม่มีค่าเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 84.6 มีค่าเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรมีค่าเมล็ดพันธุ์ จำนวน 115 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 47.8 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 301-400 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 20.6 มีค่าเมล็ดพันธุ์น้อยกว่า 301 บาทต่อไร่ ร้อยละ 14.7 มีค่าเมล็ดพันธุ์ 401-500 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 1.5 มีค่าเมล็ดพันธุ์ โดยเกษตรกรมีค่าเมล็ดพันธุ์ต่ำสุด 240 บาทต่อไร่ สูงสุด 625 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 306.26 บาทต่อไร่

ค่าแรงงานปลูกข้าว

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 28.7 ไม่มีค่าแรงงานปลูกข้าว ร้อยละ 71.3 มีค่าแรงงานปลูกข้าว เกษตรกรมีค่าแรงงานปลูกข้าว จำนวน 97 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 50.7 มีค่าแรงงานปลูกข้าว 60 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 20.6 มีค่าแรงงานปลูกข้าว 50 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าแรงงานปลูกข้าว ต่ำสุด 50 บาทต่อไร่ สูงสุด 60 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 40.74 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 33.8 ไม่มีแรงงานปลูกข้าว ร้อยละ 66.2 มีค่าแรงงานปลูกข้าว เกษตรกรมีค่าแรงงานปลูกข้าว จำนวน 90 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 44.1 มีค่าแรงงานปลูกข้าว 60 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 22.1 มีค่าแรงงานปลูกข้าว 50 บาทต่อไร่ เกษตรกรมีค่าแรงงานปลูกข้าว ต่ำสุด 50 บาทต่อไร่ สูงสุด 60 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 37.50 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.8 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายจ่ายในการผลิตข้าว

รายจ่ายในการผลิตข้าว	n=136			
	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ค่าน้ำมัน (บาท/ไร่)				
น้อยกว่า 501	10	7.3	108	79.4
501-1,000	117	86.1	28	20.6
มากกว่า 1,000	9	6.6	-	-
	Min = 300		Min = 200	
	Max = 1,200		Max = 850	
	Mean = 727.24		Mean = 403.97	
	S.D. = 167.637		S.D. = 106.143	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=136				
รายจ่ายในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าปุ๋ยอินทรีย์	40	29.4	11	8.1
มีรายจ่ายค่าปุ๋ยอินทรีย์	96	70.6	125	92
น้อยกว่า 101	9	6.6	6	4.4
101-200	22	16.2	60	44.1
201-300	53	39.0	55	40.4
มากกว่า 300	12	8.8	4	2.9
	Min = 100		Min = 100	
	Max = 380		Max = 500	
	Mean = 170.22		Mean = 199.78	
	S.D. = 125.270		S.D. = 84.375	
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าแรงงานใส่ปุ๋ย	34	25.0	41	30.1
มีรายจ่ายค่าแรงงานใส่ปุ๋ย	102	75.0	95	69.9
น้อยกว่า 100	-	-	3	2.2
101-150	45	33.9	44	32.4
มากกว่า 150	56	41.1	48	35.3
	Min = 120		Min = 100	
	Max = 180		Max = 180	
	Mean = 123.73		Mean = 111.40	
	S.D. = 74.434		S.D. = 76.120	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=136				
ต้นทุนในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
สารเคมีกำจัดวัชพืช (บาท/ไร่)				
น้อยกว่า 101	3	2.2	4	2.9
101-200	62	45.6	77	56.6
201-300	42	30.9	53	39.0
มากกว่า 300	29	21.3	2	1.5
	Min = 60		Min = 60	
	Max = 420		Max = 350	
	Mean = 235.15		Mean = 201.19	
	S.D. = 93.176		S.D. = 60.324	
ค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง	-		6	4.4
มีรายจ่ายค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง	136	100.0	130	95.6
น้อยกว่า 250	21	15.4	64	47.1
254-400	48	35.3	59	43.4
401-550	41	30.1	6	4.4
551-700	18	13.2	-	-
มากกว่า 700	8	5.9	1	0.7
	Min = 220		Min = 120	
	Max = 1,000		Max = 720	
	Mean = 438.7		Mean = 261.72	
	S.D. = 166.721		S.D. = 106.739	

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ต้นทุนในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(ราย)		(ราย)	
ค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี	35	25.7	48	35.3
มีรายจ่ายค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี	101	74.3	88	64.7
น้อยกว่า 101	2	1.5	16	11.8
101-200	38	27.9	56	41.4
มากกว่า 200	61	44.8	16	11.8
	Min = 100		Min = 100	
	Max = 180		Max = 180	
	Mean = 125.37		Mean = 85.5	
	S.D. = 76.446		S.D. = 67.861	

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.8 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายจ่ายในการผลิตข้าว เป็นดังนี้

ค่าปุ๋ยเคมี

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 86.1 มีค่าปุ๋ยเคมี 501 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 7.3 มีค่าปุ๋ยเคมี น้อยกว่า 501 บาทต่อไร่ และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 6.6 มีค่าปุ๋ยเคมีมากกว่า 1,000 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าปุ๋ยเคมี ต่ำสุด 300 บาทต่อไร่ สูงสุด 1,200 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 727.74 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 79.4 มีค่าปุ๋ยเคมี น้อยกว่า 501 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 20.6 มีค่าปุ๋ยเคมี 501-1,000 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าปุ๋ยเคมี ต่ำสุด 200 บาทต่อไร่ สูงสุด 850 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 403.97 บาทต่อไร่

ค่าปุ๋ยอินทรีย์

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 29.4 ไม่มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 70.6 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรมีค่าปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 96 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 39.0 มีค่าอินทรีย์ 201-300

บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 16.2 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ 101-200 บาทต่อไร่ ร้อยละ 8.8 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์มากกว่า 300 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 6.6 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ น้อยกว่า 101 บาท ต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าปุ๋ยเคมี ต่ำสุด 300 บาทต่อไร่ สูงสุด 1,200 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 727.74 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าปุ๋ยอินทรีย์ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 380 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 170.22 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 8.1 ไม่มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ ร้อยละ 92.0 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ เกษตรกรมีค่าปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 125 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 44.4 มีค่าอินทรีย์ 201-300 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 44.1 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ 101-200 บาทต่อไร่ ร้อยละ 4.4 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์น้อยกว่า 101 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 2.9 มีค่าปุ๋ยอินทรีย์ มากกว่า 300 บาท ต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าปุ๋ยอินทรีย์ ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 500 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 199.78 บาทต่อไร่

ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 25.0 ไม่มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ร้อยละ 75.0 มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย เกษตรกรมีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย จำนวน 102 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 41.1 มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ยมากกว่า 150 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 33.9 มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย 101-150 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ต่ำสุด 120 บาทต่อไร่ สูงสุด 180 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 123.73 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 30.1 ไม่มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ร้อยละ 69.9 มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย เกษตรกรมีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย จำนวน 95 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 35.3 มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ยมากกว่า 150 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 32.4 มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย 101-150 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 2.2 มีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย น้อยกว่า 100 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 180 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 114.40 บาทต่อไร่

ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 45.6 มีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช 101-200 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 30.9 มีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช 201-300 บาทต่อไร่ ร้อยละ 21.3 มีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชมากกว่า 300 บาทต่อไร่ และมีเพียงร้อยละ 2.2 มีค่าสารเคมีน้อยกว่า 101 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช ต่ำสุด 60 บาทต่อไร่ สูงสุด 180 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 235.15 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 56.6 มีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช 101-200 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 39.0 มีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช 201-300 บาทต่อไร่ ร้อยละ 2.9 มีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชน้อยกว่า 101 บาทต่อไร่ และมีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 1.5 มีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชมากกว่า

300 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชต่ำสุด 60 บาทต่อไร่ สูงสุด 350 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 201.19 บาทต่อไร่

ค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกร ร้อยละ 35.3 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง 254-400 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 30.1 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง 401-550 บาทต่อไร่ ร้อยละ 15.4 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลงน้อยกว่า 250 บาทต่อไร่ เกษตรกรร้อยละ 13.2 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง 551-700 บาทต่อไร่ และมีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 5.9 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลงมากกว่า 700 บาทต่อไร่ขึ้นไป โดยเกษตรกรมีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง ต่ำสุด 220 บาท สูงสุด 1,000 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 438.7 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 4.4 ไม่มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง ร้อยละ 95.6 ค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง เกษตรกรมีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง จำนวน 130 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 47.1 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง น้อยกว่า 250 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 43.4 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลงน้อยกว่า 254-400 บาทต่อไร่ ร้อยละ 4.4 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง 401-700 บาทต่อไร่ และมีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 0.7 มีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลงมากกว่า 700 บาทต่อไร่ขึ้นไป โดยเกษตรกรมีค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง ต่ำสุด 120 บาท สูงสุด 720 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 261.72 บาทต่อไร่

ค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 25.7 ไม่มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี ร้อยละ 74.1 มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี เกษตรกรมีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี จำนวน 101 ราย โดยเกษตรกร ร้อยละ 44.8 มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมีมากกว่า 200 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 27.9 มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี 101-200 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 1.5 มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี น้อยกว่า 101 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 180 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 125.37 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 35.3 ไม่มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี ร้อยละ 64.7 มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี เกษตรกรมีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี จำนวน 88 ราย โดยเกษตรกร ร้อยละ 41.4 มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี 101-200 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 11.8 เท่ากัน มีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมีน้อยกว่า 101 บาทต่อไร่และ มากกว่า 200 บาทต่อไร่ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยเกษตรกรมีค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 180 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 85.5 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.9 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายจ่ายในการผลิตข้าว

n=136

รายจ่ายในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว (บาท/ไร่)				
น้อยกว่า 501	4	2.9	16	11.8
501-550	6	4.4	16	11.8
551-600	122	90.0	101	74.3
มากกว่า 600	4	2.9	3	2.2
	Min = 500		Min = 500	
	Max = 700		Max = 700	
	Mean = 597.5		Mean = 583.82	
	S.D. = 24.164		S.D. = 36.454	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	65	48.5	74	54.7
มีรายจ่ายค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	71	51.5	62	45.6
น้อยกว่า 151	11	8.1	16	11.7
151-300	48	35.3	40	29.5
301-450	6	4.4	6	4.4
มากกว่า 450	5	3.7	-	-
	Min = 100		Min = 100	
	Max = 600		Max = 600	
	Mean = 129.78		Mean = 95.51	
	S.D. = 150.108		S.D. = 124.887	

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n=136				
รายจ่ายในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ค่าเช่านา (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าเช่านา	100	73.5	100	73.5
มีรายจ่ายค่าเช่านา	36	26.3	36	26.3
น้อยกว่า 501	1	0.7	1	0.7
501-1,000	21	15.5	21	15.5
มากกว่า 1,000	14	10.3	14	10.3
	Min = 500		Min = 500	
	Max = 1,500		Max = 1,500	
	Mean = 1,080.56		Mean = 1,080.56	
	S.D. = 286.675		S.D. = 286.675	
ค่าอื่นๆ (บาท/ไร่)				
ไม่มีรายจ่ายค่าอื่นๆ	19	14.0	14	10.3
มีรายจ่ายค่าอื่นๆ	117	86.0	122	89.7
น้อยกว่า 251	39	28.7	74	54.4
251-400	32	23.5	40	29.1
401-550	37	27.2	6	4.4
มากกว่า 550	9	6.6	2	1.5
	Min = 100		Min = 100	
	Max = 800		Max = 800	
	Mean = 326.72		Mean = 256.84	
	S.D. = 191.248		S.D. = 139.468	

ผลการวิเคราะห์ ตารางที่ 4.9 สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรด้านรายจ่ายในการผลิตข้าว เป็นดังนี้ดังนี้

ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 90.0 มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว 551-600 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 4.4 มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว 501-550 บาทต่อไร่ มีเพียง

ส่วนน้อย ร้อยละ 2.9 เท่านั้น มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว น้อยกว่า 501 บาทและมากกว่า 600 บาทต่อไร่ ในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยเกษตรกรมีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว ต่ำสุด 500 บาทต่อไร่ สูงสุด 700 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 597.5 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 74.3 มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว 551-600 บาทต่อไร่ ร้อยละ 11.8 ในสัดส่วนที่เท่ากัน มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าวน้อยกว่า 501 และมากกว่า 501-550 บาทต่อไร่ และมีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 2.2 มีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าวมากกว่า 600 ไร่ โดยเกษตรกรมีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวต่ำสุด 500 บาทต่อไร่ สูงสุด 700 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 583.82 บาทต่อไร่

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 48.5 ไม่มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 51.5 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เกษตรกรมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน 71 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 35.3 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 151-300บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 8.1 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงน้อยกว่า 151 บาทต่อไร่ ร้อยละ 4.4 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 301-450 บาทต่อไร่ มีเพียงร้อยละ 3.7 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงมากกว่า 450 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 600 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 129.78 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 54.7 ไม่มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 45.6 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เกษตรกรมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน 62 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 29.5 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 151-300 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 11.7 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงน้อยกว่า 151 บาทต่อไร่ ร้อยละ 4.4 มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 301-450 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ต่ำสุด 100บาทต่อไร่ สูงสุด 600 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 95.51 บาทต่อไร่

ค่าเช่านา

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 73.5 ไม่มีค่าเช่านา ร้อยละ 26.3 มีค่าเช่านา เกษตรกรมีจ่ายค่าเช่านา จำนวน 36 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 15.5 มีค่าเช่านา 501-1,000 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 10.3 มีค่าเช่านา มากกว่า 1,000 บาทต่อไร่ มีเพียงร้อยละ 0.7 มีค่าเช่านาน้อยกว่า 501 บาทต่อ โดยเกษตรกรมีค่าเช่านา ต่ำสุด 500 บาทต่อไร่ สูงสุด 1,500 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 1,080 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 73.52 ไม่มีค่าเช่านา ร้อยละ 26.3 มีค่าเช่านา เกษตรกรมีค่าเช่านา จำนวน 36 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 15.5 มีค่าเช่านา 501-1,000 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 10.3 มีค่าเช่านา มากกว่า 1,000 บาทต่อไร่ มีเพียงร้อยละ 0.7 มีค่าเช่านาน้อยกว่า

501 บาทต่อ โดยเกษตรกรมีค่าเช่านา ต่ำสุด 500 บาทต่อไร่ สูงสุด 1,500 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 1,080 บาทต่อไร่

ค่าอื่นๆ (ค่าไฟฟ้า ค่าสารชีวภัณฑ์)

ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 14.0 ไม่มีรายจ่ายค่าอื่นๆ ร้อยละ 86.0 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ เกษตรกรมีรายจ่ายค่าอื่นๆ จำนวน 117 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 28.7 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ น้อยกว่า 251 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 27.2 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ 401-550 บาทต่อไร่ ร้อยละ 23.5 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ 251-400 บาทต่อไร่ มีเพียงร้อยละ 6.6 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ มากกว่า 550 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีรายจ่ายค่าอื่นๆ ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 800 บาทต่อไร่ และเฉลี่ย 326.72 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 10.3 ไม่มีรายจ่ายค่าอื่นๆ ร้อยละ 89.7 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ เกษตรกรมีรายจ่ายค่าอื่นๆ จำนวน 122 ราย โดยเกษตรกรร้อยละ 54.4 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ น้อยกว่า 251 บาทต่อไร่ รองลงมา ร้อยละ 29.1 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ 251-400 บาทต่อไร่ ร้อยละ 4.4 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ 400-550 บาทต่อไร่ มีเพียงร้อยละ 1.5 มีรายจ่ายค่าอื่นๆ มากกว่า 550 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีรายจ่ายค่าอื่นๆ ต่ำสุด 100 บาทต่อไร่ สูงสุด 800 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 256.84 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.10 แสดงต้นทุนรวมในการผลิตข้าว

n=136				
รายจ่ายรวมในการผลิตข้าว (บาท/ไร่)	ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
น้อยกว่า 3,000	2	1.5	39	28.7
3,001-4,000	63	46.3	81	59.6
4,001-5,000	56	41.2	16	11.8
มากกว่า 5,000	15	11.0		
	Min = 2,880		Min = 2,240	
	Max = 5,640		Max = 4,820	
	Mean = 4,143.00		Mean = 3,298.67	
	S.D. = 601.606		S.D. = 561.996	

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.10 แสดงต้นทุนรวมในการผลิตข้าว ผลการวิเคราะห์
เป็นดังนี้

ต้นทุนรวมในการผลิตข้าว ประกอบด้วย ค่าเตรียมดิน ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าแรงงานปลูกข้าว
ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช ค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง
ค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าเช่านา และค่าอื่นๆ
(ค่าไฟฟ้า ค่าสารชีวภัณฑ์) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ต้นทุนรวมในการผลิตข้าว

ก่อนเข้าร่วมโครงการ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 46.3 มีต้นทุนรวมใน
การผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 3,001-4,000 บาทต่อไร่ รองลงมาเกษตรกร ร้อยละ 41.2 มีต้นทุนรวมในการ
ผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 4,001-5,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 11.0 มีต้นทุนรวมในการผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น
มากกว่า 5,000 บาทต่อไร่ขึ้นไป และมีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 1.5 มีต้นทุนรวมในการผลิตข้าวรวม
ทั้งสิ้นน้อยกว่า 3,000 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีต้นทุนรวมการผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น ต่ำสุด 2,880 บาท
ต่อไร่ สูงสุด 5,640 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 4,143.00 บาทต่อไร่

หลังเข้าร่วมโครงการ จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 59.6 มีต้นทุนรวมใน
การผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 3,001-4,000 บาทต่อไร่ รองลงมาเกษตรกร ร้อยละ 28.7 มีต้นทุนรวมใน
การผลิตข้าวรวมทั้งสิ้นน้อยกว่า 3,000 บาทต่อไร่ มีเพียงส่วนน้อยร้อยละ 11.8 มีต้นทุนรวมในการ
ผลิตข้าวรวมทั้งสิ้น 4,001-5,000 บาทต่อไร่ ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีต้นทุนรวมในการผลิตข้าว
รวมทั้งสิ้น ต่ำสุด 2,240 บาทต่อไร่ สูงสุด 4,820 บาทต่อไร่ เฉลี่ย 3,298.67 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบรายจ่ายในการผลิตข้าวก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ

n = 136			
รายจ่ายในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วม โครงการ	หลังเข้าร่วม โครงการ	ลดลง (บาท/ไร่)
1. ค่าเตรียมดิน	471.84	467.13	4.71
2. ค่าเมล็ดพันธุ์	470.00	306.26	163.74
3. ค่าแรงงาน	40.74	37.50	3.24
4. ค่าปุ๋ยเคมี	727.24	403.97	323.27
5. ค่าปุ๋ยอินทรีย์	170.22	199.78	-29.56*
6. ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย	123.73	111.40	12.33
7. ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	235.15	201.19	33.96

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

n = 136

รายจ่ายในการผลิตข้าว	ก่อนเข้าร่วม โครงการ	หลังเข้าร่วม โครงการ	ลดลง (บาท/ไร่)
8. ค่าสารเคมีกำจัดโรคแมลง	438.70	261.72	176.98
9. ค่าแรงงานฉีดพ่นสารเคมี	125.37	85.50	39.87
10. ค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว	597.50	583.82	13.68
11. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	129.78	95.51	34.27
12. ค่าเช่านา	1,080.56	1,080.56	0.00
13. ค่าอื่นๆ	326.72	256.84	69.88
รวม	4,143.00	3,298.67	846.33

หมายเหตุ * ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เพิ่มมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ จาก ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบรายจ่ายในการผลิตข้าวก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ เป็นดังนี้ เกษตรกร มีรายจ่ายในการผลิตข้าวก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 4,143.00 บาทต่อไร่ หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีรายจ่ายในการผลิตข้าว 3,298.67 บาทต่อไร่

ตารางที่ 4.12 สรุปต้นทุนในการผลิตข้าวหลังเข้าร่วมโครงการ

n = 136

รายจ่ายในการผลิตข้าวหลังเข้าร่วมโครงการ (บาท/ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 401	1	0.7
401-600	26	19.1
601-800	31	22.8
801-1,000	44	32.2
มากกว่า 1,000	34	25.0

Min. = 380 Max = 1,600 Mean = 846.33 S.D. = 254.743

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.12 ต้นทุนในการผลิตข้าวหลังเข้าร่วมโครงการ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกร ร้อยละ 32.2 หลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาข้าวสุพรรณปลอดภัยสารเคมีสู่ตลาด

อาเซียน (AEC) ตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 32.2 มีต้นทุนในการผลิตข้าว ลดลง 800-1,000 บาทต่อไร่ รองลงมาร้อยละ 25.0 มีรายจ่ายในการผลิตข้าวลดลงมากกว่า 1,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 22.8 มีต้นทุนในการผลิตข้าว ลดลง 601-800 บาทต่อไร่ ร้อยละ 19.1 มีต้นทุนในการผลิตข้าวลดลง 401-600 บาทต่อไร่ มีเพียงเล็กน้อยร้อยละ 0.7 มีต้นทุนในการผลิตข้าวลดลงน้อยกว่า 401 บาทต่อไร่ โดยเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตข้าว ต่ำสุด 380 บาท สูงสุด 1,600 บาท เฉลี่ย 846.33 บาทต่อไร่

ตอนที่ 2 ความรู้พื้นฐานและระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่การลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

2.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่การลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

การศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ประกอบด้วยคำถามซึ่งจะวัดความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ ได้แก่ ด้าน 3 ลด (การลดการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการใช้สารเคมี) ด้าน 1 เพิ่ม (การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน) และด้าน 2 ปฏิบัติ (การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และการทำบัญชีครัวเรือน) รวม 20 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 20 คะแนน โดยให้คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกเท่ากับ 1 ข้อที่ตอบผิดเท่ากับ 0 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดในตาราง 4.13

ตารางที่ 4.13 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

ด้าน 3 ลด

				n = 136
ประเด็นความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี	ค่าเฉลี่ย	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
การลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
ด้าน 3 ลด				
ลดที่ 1 ลดการใช้เมล็ดพันธุ์				
1. การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม มีความบริสุทธิ์ และตรงตามพันธุ์ สามารถต้านทานต่อ โรคและแมลงได้	ถูก	136	100.0	1
2. เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีควรมีเปอร์เซ็นต์ความงอกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ถูก	131	96.3	3

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 136

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี การลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร	คำตอบ	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
3. อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมสำหรับนาหว่านน้ำตม คือ 30- 40 กิโลกรัมต่อไร่ (เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง คือ นาหว่านน้ำตมที่เหมาะสมควรอยู่ที่ 15-20 กิโลกรัมต่อไร่)	ผิด	99	77.8	7
4. เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกควรมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 16 (เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง คือ เมล็ดพันธุ์ข้าวควรมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 14)	ผิด	106	77.9	8
5. การปลูกข้าวพันธุ์ด้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถปลูกติดต่อกันได้มากกว่า 4 ฤดูกาล (เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง คือ การปลูกข้าวพันธุ์ด้านทานเพลี้ยกระโดดควรปลูกติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 ฤดูกาล)	ผิด	62	45.6	10
ลดที่ 2 ลดการใช้ปุ๋ยเคมี				
1. การใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานๆ ทำให้ดินอัดกันแน่นจนพืชแทงรากลงดินไม่ได้ พืชจึงไม่เจริญเติบโต	ถูก	132	97.1	2
2. เกษตรกรควรนำดินไปวิเคราะห์เพื่อหาธาตุอาหารในดินก่อนใส่ปุ๋ยในนาข้าว	ถูก	131	96.3	3
3. เกษตรกรควรใส่ปุ๋ยยูเรีย ปริมาณมากๆ ต่อไร่ จะทำให้ข้าวได้ผลผลิตสูงและต้านทานต่อโรคและแมลง (เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง คือ การใส่ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานๆจะทำให้ดินอัดแน่นและพืชไม่เจริญเติบโต เสี่ยงต่อการเกิดโรคแมลง)	ผิด	102	75.0	9
4. ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์ที่ใส่ในนาข้าว เพื่อปรับสมดุลของดิน ช่วยฟื้นฟูให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี มีสภาพเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช	ถูก	129	94.9	5

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 136

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี การลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร	คำตอบ	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
5. การใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตราสูง ทำให้ข้าวงาม มากๆ เพียงกระโดดสีน้ำตาลจะไม่เข้า ทำลาย (เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง คือ การใส่ปุ๋ย ยูเรียในปริมาณที่มากจะทำให้โรคแมลง แพร่ระบาดเร็วยิ่งขึ้น)	ผิด	130	95.6	4
ลดที่ 3 ลดการใช้สารเคมี				
1. การใช้สารอะบาเม็กตินและไซเพอร์ เมทริน ป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล มีผลทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดมาก ขึ้น	ถูก	116	85.3	6
2. การฉีดพ่นสารเคมีควรทำการฉีดพ่นใน เวลากลางวันและมีแดดจัดเพื่อให้ยาออก ฤทธิ์เร็ว (เฉลยคำตอบที่ถูกต้อง คือ เวลาที่ เหมาะสมในการฉีดพ่นสารเคมีควรฉีดพ่น ช่วงเช้าหรือช่วงเย็นตอนไม่มีแสงแดด)	ผิด	129	94.9	5
3. เราสามารถฉีดพ่นเชื้อราบีวเวอร์เรียและ เชื้อราไตรโคเดอร์มาพร้อมกันได้ เพื่อ ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช (เฉลยคำตอบที่ ถูกต้อง คือ ไม่สามารถฉีดพ่นเชื้อราบีวเวอร์ เรีย และเชื้อราไตรโคเดอร์มาพร้อมกันได้ เนื่องจากเชื้อราไตรโคเดอร์มากินเชื้อราเป็น อาหารและจะไปทำลายเชื้อราบีวเวอร์เรีย ทำให้การทำลายศัตรูพืช ไม่มีประสิทธิภาพ วิธีที่ถูกคือควรฉีดพ่นห่างกันหนึ่งสัปดาห์)	ผิด	55	40.4	11
4. เชื้อราไตรโคเดอร์มา สามารถใช้ทดแทน สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราได้	ถูก	107	78.7	7

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.13 แสดงระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว เป็นดังนี้

ด้านการใช้เมล็ดพันธุ์

1) การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม มีความบริสุทธิ์ และตรงตามพันธุ์ สามารถต้านทานต่อโรคและแมลงได้ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องตรงคำเฉลย คือ การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม มีความบริสุทธิ์ และตรงตามพันธุ์ สามารถต้านทานต่อโรคและแมลงได้ (ถูกตามหลักวิชาการ)

2) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีควรมีเปอร์เซ็นต์ความงอกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 96.3 มีความรู้และสามารถตอบได้ถูกต้องตรงคำเฉลย คือ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีควรมีเปอร์เซ็นต์ความงอกไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 (ถูกตามหลักวิชาการ)

3) อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เหมาะสม สำหรับนาหว่านน้ำตม คือ 30-40 กิโลกรัมต่อไร่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 77.8 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ อัตราที่เหมาะสมสำหรับนาหว่านน้ำตม คือ 15-20 กิโลกรัมต่อไร่ (ผิดตามหลักวิชาการ)

4) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกควรมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 16 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 77.9 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ เมล็ดพันธุ์ข้าวควรมีความชื้นไม่เกินร้อยละ 14 (ผิดตามหลักวิชาการ)

5) การปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลสามารถปลูกติดต่อกันได้มากกว่า 4 ฤดูกาล เกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 45.6 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ การปลูกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดควรปลูกติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 ฤดูกาล (ผิดตามหลักวิชาการ)

ด้านการใช้ปุ๋ยเคมี

1) การใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานๆ ทำให้ดินอัดกันแน่น จนพืชแทงรากลงดินไม่ได้ พืชจึงไม่เจริญเติบโต พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 97.1 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ ถ้าใส่ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานๆ จะทำให้ดินอัดแน่นและพืชไม่เจริญเติบโต เสี่ยงต่อการเกิดโรคแมลง (ถูกตามหลักวิชาการ)

2) เกษตรกรควรนำดินไปวิเคราะห์เพื่อหาธาตุอาหารในดินก่อนใส่ปุ๋ยในนาข้าว พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 96.3 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ การนำดินไปตรวจวิเคราะห์เพื่อหาธาตุอาหารในดินก่อนใส่ปุ๋ยจะทำให้ทราบว่าดินที่ปลูกพืชมีปริมาณธาตุอาหารเท่าใด

3) เกษตรกรควรใส่ปุ๋ยยูเรีย ปริมาณมากๆ ต่อไร่ จะทำให้ข้าวได้ผลผลิตสูงและต้านทานต่อโรคและแมลง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.0 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ การใส่ปุ๋ยยูเรีย ปริมาณมากๆ จะทำให้ข้าวอ่อนแอไม่ต้านทานต่อโรคแมลง (ผิดตามหลักวิชาการ)

4) ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์ที่ใส่ในนาข้าว เพื่อปรับสมดุลของดิน ช่วยฟื้นฟูให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี มีสภาพเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.9 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าวจะช่วยปรับสมดุลของดิน ช่วยฟื้นฟูให้ดินร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดี มีสภาพเหมาะแก่การเจริญเติบโตของพืช (ถูกต้องตามหลักวิชาการ)

5) การใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตราสูง ทำให้ข้าวงามมากๆ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลจะไม่เข้าทำลาย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.6 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ การใส่ปุ๋ยยูเรียในปริมาณที่มากจะทำให้โรคแมลงแพร่ระบาดเร็วยิ่งขึ้น (ผิดตามหลักวิชาการ)

ด้านลดการใช้สารเคมี

1) การใช้สารอะบาเม็กตินและไซเพอร์เมทริน ป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล มีผลทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดมากขึ้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 85.3 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ การใช้สารอะบาเม็กตินและไซเพอร์เมทรินป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล มีผลทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดมากขึ้น (ถูกต้องตามหลักวิชาการ)

2) การฉีดพ่นสารเคมีควรทำการฉีดพ่นในเวลากลางวันและมีแดดจัดเพื่อให้ยาออกฤทธิ์เร็ว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.9 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ เวลาที่เหมาะสมในการฉีดพ่นสารเคมีควรฉีดพ่นช่วงเช้าหรือช่วงเย็นตอนไม่มีแสงแดดหรือแสงแดดอ่อนๆ (ผิดตามหลักวิชาการ)

3) เราสามารถฉีดพ่นเชื้อราบีวเวอร์เรียและเชื้อราไตรโคเดอร์มาพร้อมกันได้ เพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรร้อยละ 40.4 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ เราไม่สามารถฉีดพ่นเชื้อราบีวเวอร์เรียและเชื้อราไตรโคเดอร์มาพร้อมกันได้เนื่องจากเชื้อราไตรโคเดอร์มาจะไปทำลายเชื้อราบีวเวอร์เรียทำให้ประสิทธิภาพในการทำลายศัตรูพืช ทางที่ดีควรจะฉีดพ่นห่างกันหนึ่งสัปดาห์ (ผิดตามหลักวิชาการ)

4) เชื้อราไตรโคเดอร์มา สามารถใช้ทดแทนสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราได้ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.6 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือ เชื้อราไตรโคเดอร์มาสามารถใช้ทดแทนสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราในนาข้าวได้ (ถูกต้องตามหลักวิชาการ)

ตารางที่ 4.14 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่การลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร
ด้าน 1 เพิ่ม

n = 136

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร	คำตอบ	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
ด้าน 1 เพิ่ม (เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน)				
1. การปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง และไถกลบก่อนการปลูกข้าวจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	ถูก	134	98.5	2
2. การจัดการฟางข้าว โดยการไถกลบตอซังข้าว พร้อมทั้งปล่อยน้ำแช่ซังให้ท่วมฟางข้าวจะช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน	ถูก	136	100.0	1

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.14 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่การลดต้นทุน
การผลิตข้าวของเกษตรกร ด้าน 1 เพิ่ม ปรากฏผลดังนี้

ด้าน 1 เพิ่ม (เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน)

1) การจัดการฟางข้าว โดยการไถกลบตอซังข้าว พร้อมทั้งปล่อยน้ำแช่ซังให้ท่วมฟาง
ข้าวจะช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำ
เฉลย คือ การจัดการฟางข้าว โดยการไถกลบตอซังข้าวจะช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน (ถูกต้องหลัก
วิชาการ)

2) การปลูกพืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง และไถกลบก่อนการปลูกข้าวจะช่วยเพิ่ม
อินทรีย์วัตถุในดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 98.5 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย คือการปลูก
พืชปุ๋ยสด เช่น ปอเทือง และไถกลบก่อนการปลูกข้าวจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน (ถูกต้องหลัก
วิชาการ)

ตารางที่ 4.15 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร
ด้าน 2 ปฏิบัติ

n = 136				
ประเด็นความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร	คำตอบ	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
ด้าน 2 ปฏิบัติ				
ปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง				
1. การนำหลักความมีเหตุผล และใช้คุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติในการทำการเกษตรจะทำให้เรามีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง	ถูก	136	100.0	1
2. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและครอบครัว คือ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความพอประมาณในการใช้จ่าย ทำให้รู้จักใช้เหตุผลในการวางแผนและการปฏิบัติตน	ถูก	136	100.0	1
ปฏิบัติทางบัญชีฟาร์ม-ครัวเรือน				
1. วัตถุประสงค์หลักของการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินคงเหลือของตนได้อย่างรอบคอบ	ถูก	129	94.9	3
2. การทำบัญชีฟาร์ม จะช่วยให้เรารู้รายรับ-รายจ่ายในการทำการเกษตรของตนเอง	ถูก	133	97.8	2

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.15 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ด้าน 2 ปฏิบัติ เป็นดังนี้

ด้าน 2 ปฏิบัติ

ปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1) การนำหลักความมีเหตุผล และใช้คุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการทำการเกษตรจะทำให้เรามีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำตอบ (ถูกต้องตามหลักวิชาการ)

2) การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและครอบครัว คือ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความพอประมาณในการใช้จ่าย ทำให้รู้จักใช้เหตุผลในการวางแผนและการปฏิบัติตน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.9 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย (ถูกตามหลักวิชาการ)

ปฏิบัติทางบัญชีฟาร์ม-ครัวเรือน

1) วัตถุประสงค์หลักของการจัดทำบัญชีครัวเรือน คือ สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินคงเหลือของตนได้อย่างรอบคอบ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.0 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย (ถูกตามหลักวิชาการ)

2) การทำบัญชีฟาร์ม จะช่วยให้เรารู้รายรับ-รายจ่ายในการทำการเกษตรของตนเอง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 97.8 มีความรู้และตอบถูกต้องตรงกับคำเฉลย (ถูกตามหลักวิชาการ)

2.2 ระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

การศึกษาระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆเกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ			$\bar{X}$	(S.D.)	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	จำนวน	จำนวน	จำนวน			
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ			
1. สื่อบุคคล				2.01	0.225	ปานกลาง
1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของ รัฐ	106 (77.9)	28 (20.6)	2 (1.5)	2.76	0.562	มาก
1.2 เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน	5 (3.7)	76 (55.9)	55 (40.4)	1.63	0.555	น้อย

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 136

แหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ			$\bar{X}$	(S.D.)	ความหมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ	จำนวนร้อยละ			
1.3 ผู้นำชุมชน/ผู้ปกครองท้องถิ่น	6 (4.4)	125 (91.9)	5 (3.7)	2.01	0.285	ปานกลาง
1.4 เจ้าหน้าที่ อบต.	2 (1.5)	123 (72.1)	11 (26.5)	1.93	0.303	ปานกลาง
1.5 เพื่อนบ้าน	2 (1.5)	98 (72.1)	36 (26.5)	1.75	0.467	ปานกลาง
2. สื่อมวลชน				2.30	0.380	ปานกลาง
2.1 หนังสือพิมพ์	36 (26.5)	61 (44.9)	39 (26.5)	1.98	0.745	ปานกลาง
2.2 หนังสือวารสารอื่นๆ	56 (41.2)	56 (41.2)	24 (17.6)	2.24	0.733	ปานกลาง
2.3 วิทยุ/โทรทัศน์	115 (84.6)	17 (12.5)	4 (2.9)	2.82	0.459	มาก
2.4 เอกสารของหน่วยงานราชการ	108 (79.4)	25 (18.4)	3 (2.2)	2.77	0.471	มาก
2.5 เอกสารของบริษัทเอกชน	2 (1.5)	91 (66.9)	43 (31.6)	1.70	0.492	ปานกลาง
3. สื่อกิจกรรม				2.46	0.383	มาก
3.1 การจัดฝึกอบรมของหน่วยงานภาครัฐ	114 (83.8)	19 (14.0)	3 (2.2)	2.82	0.442	มาก
3.2 การจัดฝึกอบรมของหน่วยงานภาคเอกชน	20	89	27	1.95	0.588	ปานกลาง
3.3 การศึกษาดูงาน	92 (67.6)	37 (27.2)	7 (5.1)	2.62	0.583	มาก
เฉลี่ยรวมทั้งหมด				2.26	0.274	ปานกลาง

เกณฑ์การประเมินค่า

2.34 - 3.00	หมายถึง	ได้รับความรู้ในระดับมาก
1.67 - 2.33	หมายถึง	ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง
1.00 - 1.66	หมายถึง	ได้รับความรู้ในระดับน้อย

จากตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.26$, S.D.= 0.274) โดยเกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ทั้ง 3 ด้าน ตามลำดับ ได้แก่ จากสื่อกิจกรรมในระดับมาก ($\bar{X}=2.46$, S.D.= 0.383) สื่อมวลชนในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.30$, S.D.=0.380) สื่อบุคคลในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.01$, S.D.=0.225) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า

ด้านสื่อบุคคล แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ($\bar{X}=2.76$) แหล่งความรู้ที่ได้รับในระดับปานกลางจากผู้นำชุมชน/ผู้ปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ อบต. และเพื่อนบ้าน ($\bar{X}=2.01, 1.93$, และ 1.75) ตามลำดับ และแหล่งความรู้ที่ได้รับในระดับน้อยจากเจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน ($\bar{X}=1.63$)

ด้านสื่อมวลชน แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากจากวิทยุ/โทรทัศน์ เอกสารของหน่วยงานราชการ ($\bar{X}=2.82$ และ 2.77) แหล่งความรู้ที่ได้รับในระดับปานกลางจากหนังสือวารสารอื่นๆ หนังสือพิมพ์ และเอกสารของบริษัทเอกชน ($\bar{X}=2.24, 1.98$ และ 1.70) ตามลำดับ

ด้านสื่อกิจกรรม แหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับความรู้ในระดับมากจากการจัดฝึกอบรมของหน่วยงานภาครัฐ และ การศึกษาดูงาน ($\bar{X}=2.82$ และ 2.62) แหล่งความรู้ที่ได้รับในระดับปานกลางจากการจัดฝึกอบรมของภาคเอกชน ($\bar{X}=1.95$)

ตอนที่ 3 ระดับการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามแนวคิด 3 ลด

1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ ของเกษตรกร

การยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร โดยศึกษาถึงการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติของเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ระดับการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ ของเกษตรกร โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีเกณฑ์การประเมินค่าดังนี้

2.34 - 3.00	หมายถึง	ยอมรับนำไปปฏิบัติในระดับมาก
1.67 - 2.33	หมายถึง	ยอมรับนำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง
1.00 - 1.66	หมายถึง	ยอมรับนำไปปฏิบัติในระดับน้อย

ตารางที่ 4.17 การยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ด้านลดการใช้เมล็ดพันธุ์

n = 136

เทคโนโลยี	ระดับการใช้เทคโนโลยี				$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ		
	3	2	1	0		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
แนวปฏิบัติด้าน 3 ลด					2.34	มาก
					(0.323)	
1. ลดการใช้เมล็ดพันธุ์					2.43	มาก
					(0.499)	
1.1 เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ควรมีความ บริสุทธิ์สูงมีพันธุ์อื่นปนได้ไม่เกิน ร้อยละ 0.2 และต้องมีความงอกไม่ต่ำ กว่าร้อยละ 80	93 (67.9)	38 (27.4)	6 (4.4)	-	2.63 (0.568)	มาก
1.2 ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ตรงตามพันธุ์	73 (53.7)	37 (27.2)	26 (19.1)	-	2.35 (0.784)	มาก
1.3 อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ที่เหมาะสมคือ 15-20 กิโลกรัมต่อไร่	92 (67.2)	37 (27.0)	7 (5.1)	-	2.33 (0.835)	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 4.17 ระดับการยอมรับเทคโนโลยี ด้านลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในอำเภอหนองหญ้าไซ วิเคราะห์ระดับการยอมรับเทคโนโลยีด้านลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ด้านลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับเทคโนโลยีด้านลดการใช้เมล็ดพันธุ์ ในภาพรวมเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X}=2.43$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ควรมีความบริสุทธิ์สูงมีพันธุ์อื่นปนได้ไม่เกินร้อยละ 0.2 และ

ต้องมีความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ($\bar{X}=2.63$) การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ตรงตามพันธุ์ ($\bar{X}=2.35$) และ อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ที่เหมาะสมคือ 15-20 กิโลกรัมต่อไร่ ($\bar{X}=2.33$)

ตารางที่ 4.18 การยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ด้านลดการใช้ปุ๋ยเคมี

n = 136

เทคโนโลยี	ระดับการใช้เทคโนโลยี				$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ		
	(3)	(2)	(1)	(0)		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
2. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี					1.89 (0.940)	ปานกลาง
2.1 มีการเก็บตัวอย่างดินมาตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชก่อนเตรียมแปลงปลูกข้าว	43 (31.6)	53 (39.0)	19 (14.0)	21 (15.4)	1.87 (1.031)	ปานกลาง
2.2 มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินตามที่ท่านได้นำดินไปตรวจหาธาตุอาหารพืช	45 (33.1)	51 (37.5)	19 (14.0)	21 (15.4)	1.88 (1.040)	ปานกลาง
2.3 ใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำตามหลักวิชาการ คือ					1.96 (0.981)	ปานกลาง
2.3.1 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 สูตร 16-20-0 (นาดินเหนียว) หรือ 16-12-8 (นาดินทราย) อัตรา 30-35 กก./ไร่ หลังหว่านข้าว 20-25 วัน	56 (41.2)	40 (29.4)	16 (11.8)	24 (17.6)	1.94 (1.114)	ปานกลาง
2.3.2 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 สูตร 46-0-0 อัตรา 7-10 กก./ไร่ ระยะข้าวแตกกอ	43 (31.6)	54 (39.7)	20 (14.7)	19 (14.0)	1.89 (1.009)	ปานกลาง
2.3.3 ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 สูตร 46-0-0 อัตรา 7-10 กก./ไร่ ระยะข้าวแตงตัว (กำเนิดช่อดอก)	43 (31.6)	54 (39.7)	20 (14.7)	19 (14.0)	1.89 (1.009)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

n = 136

เทคโนโลยี	ระดับการใช้เทคโนโลยี				$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ		
	(3)	(2)	(1)	(0)		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
2.4 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในระยะเตรียมดิน ก่อนการปลูกข้าว	86 (63.2)	50 (36.8)	-	-	2.63 (0.501)	มาก
2.5 ใช้ฮอร์โมน น้ำหมัก ชีวภาพควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี	84 (61.8)	52 (38.2)	-	-	2.62 (0.488)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.18 ระดับการยอมรับเทคโนโลยี ด้านลดการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในอำเภอหนองหญ้าไซ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ด้านลดการใช้ปุ๋ยเคมี ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับเทคโนโลยีการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ในภาพรวมเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.89$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติมากใน 2 ประเด็น ได้แก่ การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในระยะเตรียมดินก่อนการปลูกข้าวและ ประเด็นใช้ฮอร์โมน น้ำหมักชีวภาพควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวเสมอ ($\bar{X}=1.89, 2.62$) และยอมรับไปปฏิบัติระดับปานกลาง ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำตามหลักวิชาการ ($\bar{X}$ ในภาพรวม=1.96) ได้แก่ 1) ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 สูตร 16-20-0 (นาดินเหนียว) หรือ 16-12-8 (นาดินทราย) อัตรา 30-35 กก./ไร่ หลังหว่านข้าว 20-25 วัน 2) ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 สูตร 46-0-0 อัตรา 7-10 กก./ไร่ ระยะข้าวแตกกอ 3) ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 สูตร 46-0-0 อัตรา 7-10 กก./ไร่ ระยะข้าวแตงตัว (กำเนิดช่อดอก) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินตามที่ท่านได้นำดินไปตรวจหาธาตุอาหารพืช ($\bar{X}=1.88$) การเก็บตัวอย่างดินมาตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชก่อนเตรียมแปลงปลูกข้าว ($\bar{X}=1.87$)

ตารางที่ 4.19 การยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวด้านลดการใช้สารเคมี

n = 136

เทคโนโลยี	ระดับการใช้เทคโนโลยี				$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ		
	(3)	(2)	(1)	(0)		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
3. ด้านลดการใช้สารเคมี					2.50 0.329	มาก
3.1 สำรวจศัตรูพืชในแปลงนาทุกครั้ง ก่อนการตัดสินใจใช้สารเคมีเสมอ	63 (46.3)	58 (42.6)	15 (11.8)	-	2.35 (0.682)	มาก
3.2 ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ไม่มากเกินไป จะช่วยลดความหนาแน่นของต้นข้าว และลดการระบาดของโรคและศัตรูข้าว	81 (59.6)	49 (36.0)	6 (4.4)	-	2.55 (0.581)	มาก
3.3 ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาทดแทน สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราในนาข้าว	54 (39.7)	73 (53.7)	9 (6.6)	-	2.33 (0.597)	ปานกลาง
3.4 ใช้เชื้อราบีเวอร์เรีย ป้องกัน กำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และศัตรูพืชอื่นๆทดแทนการใช้สารเคมี ในนาข้าว	88 (64.7)	43 (31.6)	5 (3.7)	-	2.61 (0.560)	มาก
3.5 ทานใช้สารสกัดจากสะเดา และ เชือกปีที ป้องกันกำจัดหนอนในนาข้าว	65 (47.8)	61 (44.9)	10 (7.4)	-	2.40 (0.625)	มาก
3.6 เมื่อสำรวจแปลงนา แล้วพบแมลงศัตรูพืชระบาดไม่ รุนแรง เลือกใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อบีเวอร์เรีย สารสกัดสะเดา	74 (54.4)	56 (41.2)	6 (4.4)	-	2.50 (0.584)	มาก
3.7 เลือกใช้วิธีกำจัดศัตรูพืช แบบผสมผสานเพื่อลดการใช้ สารเคมีในนาข้าว	113 (83.1)	22 (16.2)	1 (0.7)	-	2.79 (0.424)	มาก

จากตารางที่ 4.19 ระดับการยอมรับเทคโนโลยี ด้านลดการใช้สารเคมี ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในอำเภอหนองหญ้าไซ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ด้านลดการใช้สารเคมี ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับเทคโนโลยีการลดการใช้สารเคมี ในภาพรวมเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติในระดับมากในทุกประเด็น ($\bar{X}=2.50$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย เกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติมากในประเด็น ใช้วิธีกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมีในนาข้าว ($\bar{X}=2.79$) ใช้เชื้อราชีวเวอร์เรียป้องกันกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและศัตรูพืชอื่น ๆ ทดแทนการใช้สารเคมีในนาข้าว ($\bar{X}=2.61$) ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ไม่มากเกินไป จะช่วยลดความหนาแน่นของต้นข้าวและลดการระบาดของโรคและศัตรูข้าว ($\bar{X}=2.55$) เมื่อสำรวจแปลงนา แล้วพบแมลงศัตรูพืชระบาดไม่รุนแรงเลือกใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราชีวเวอร์เรีย สารสกัดสะเดา ($\bar{X}=2.50$) สำรวจศัตรูพืชในแปลงนาทุกครั้งก่อนการตัดสินใจใช้สารเคมีเสมอ ($\bar{X}=2.35$) ใช้สารสกัดจากสะเดา และเชื้อบีที ป้องกันกำจัดหนอนในนาข้าว ($\bar{X}=2.40$) และใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาทดแทนสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราในนาข้าว ($\bar{X}=2.33$)

ตารางที่ 4.20 การยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวด้าน 1 เพิ่ม (ความอุดมสมบูรณ์ของดิน)

n = 136

เทคโนโลยี	ระดับการใช้เทคโนโลยี				$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ		
	(3)	(2)	(1)	(0)		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
4. แนวทางปฏิบัติ ด้าน 1 เพิ่ม					2.32	ปานกลาง
(การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน)					(0.469)	
4.1 ปลุกพืชปุ๋ยสดและไถกลบก่อน	56	64	16	-	2.29	ปานกลาง
การปลูกข้าวเพื่อช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ	(41.2)	(47.1)	(11.8)	-	(0.668)	
ในดิน						
4.2 หลังการเก็บเกี่ยวข้าวมีการจัดการ	68	49	19	-	2.35	มาก
ฟางข้าว โดย ไถกลบตอซังข้าว	(50.0)	(36.0)	(14.0)	-	(0.715)	
พร้อมทั้งปล่อยน้ำแช่ซังให้ท่วมฟาง						
ข้าวเพื่อช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน						

จากตารางที่ 4.20 ระดับการยอมรับเทคโนโลยี ด้าน 1 เพิ่ม (ความอุดมสมบูรณ์ของดิน) ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในอำเภอหนองหญ้าไซ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ด้าน 1 เพิ่ม (เพิ่มความอุดมสมบูรณ์) ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับเทคโนโลยี ด้านเพิ่ม ในภาพรวมเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.32$) โดยเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติมากในประเด็น หลังการเก็บเกี่ยวข้าวมีการจัดการฟางข้าว โดยไถกลบ ตอซังข้าว พร้อมทั้งปล่อยน้ำแช่ขังให้ท่วมฟางข้าวเพื่อช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน ($\bar{X} = 2.35$) และยอมรับและนำไปปฏิบัติปานกลางในประเด็น ปลุกพืชปุ๋ยสดและไถกลบก่อนการปลูกข้าวเพื่อช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ($\bar{X} = 2.29$)

ตารางที่ 4.21 การยอมรับเทคโนโลยีด้าน 2 ปฏิบัติของเกษตรกร

n = 136

เทคโนโลยี	ระดับการใช้เทคโนโลยี				$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	ปฏิบัติ ประจำ	ปฏิบัติ บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อย	ไม่ ปฏิบัติ		
	(3)	(2)	(1)	(0)		
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ		
5. แนวทางปฏิบัติ ด้าน 2 ปฏิบัติ					2.32	ปานกลาง
5.1 การปฏิบัติตามแนวทาง					(0.680)	
เศรษฐกิจพอเพียง						
- มีการนำหลักความมี เหตุผล	97	21	18	-	2.58	มาก
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวและการ	(71.3)	(15.4)	(13.2)	-	(0.715)	
ใช้คุณธรรมนำความรู้มาเป็นหลัก						
ในการทำการเกษตรเสมอ						
5.2 การทำบัญชีฟาร์ม – บัญชี						
ครัวเรือน						
- มีการจดบันทึกบัญชีฟาร์มเมื่อ	72	40	24	-	2.31	ปานกลาง
ลงทุนดำเนินกิจกรรมในการ	(52.9)	(29.4)	(17.6)	-	(0.784)	
ปลูกข้าวทุกขั้นตอน						
- มีการจดบัญชีรายรับรายจ่าย	59	33	44	-	2.08	ปานกลาง
ประจำวันของครัวเรือน	(43.4)	(24.3)	(32.4)	-	(0.870)	

จากตารางที่ 4.21 ระดับการยอมรับเทคโนโลยี 2 ปฏิบัติ (ปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติทำบัญชีครัวเรือน) ของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวในอำเภอหนองหญ้าไซ ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ด้าน 2 ปฏิบัติ

ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับเทคโนโลยีด้าน 2 ปฏิบัติ ในภาพรวมเกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.32$)

5.1 การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติมากในประเด็นการนำหลักความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และการใช้คุณธรรมนำความรู้มาเป็นหลักในการทำการเกษตรเสมอ ($\bar{X}=2.58$)

5.2 การทำบัญชีฟาร์ม – บัญชีครัวเรือน เกษตรกรยอมรับและนำไปปฏิบัติในระดับปานกลาง ประเด็น การจดบันทึกบัญชีฟาร์มเมื่อลงทุนดำเนินกิจกรรมในการปลูกข้าวทุกขั้นตอนการผลิต ($\bar{X}=2.31$) และการจดบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวันของครัวเรือน ($\bar{X}=2.08$)

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ระดับของปัญหาในการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร แสดงด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ มีเกณฑ์การประเมินค่าดังนี้

2.34 - 3.00	หมายถึง	มีปัญหาในระดับมาก
1.67 - 2.33	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.00 - 1.66	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อย

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีระดับปัญหาในการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามแนวคิด 3 ลด 1 เพิ่ม 2 ปฏิบัติ ในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.89$) ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 4.22 ปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ด้าน 3 ลด

n = 136

ประเด็น	ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ด้าน 3 ลด					1.50 (0.225)	น้อย
1. ลดการใช้เมล็ดพันธุ์					1.23 (0.14)	น้อย
1.1 เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ควรมี ความบริสุทธิ์สูง มีพันธุ์อื่นปน ได้ไม่เกินร้อยละ 0.2 และต้องมีความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	-	20 (14.7)	68 (50.0)	48 (35.3)	1.23 (0.424)	น้อย
1.2 ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวดี ตรงตามพันธุ์	-	34 (25.0)	56 (41.2)	46 (33.8)	1.37 (0.496)	น้อย
1.3 อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ที่เหมาะสมคือ 15-20 กิโลกรัม ต่อไร่	-	10 (7.4)	92 (67.6)	46 (25.0)	1.10 (0.302)	น้อย
2. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี					2.11 (0.086)	ปานกลาง
2.1 ท่านมีปัญหาในการเก็บ ตัวอย่างดินมาตรวจวิเคราะห์ธาตุ อาหารพืชก่อนเตรียมแปลงปลูก ข้าวหรือไม่	19 (14.0)	76 (55.9)	17 (12.5)	24 (17.6)	2.02 (0.572)	ปานกลาง
2.2 ท่านมีปัญหาในการใส่ปุ๋ย ตามคำแนะนำตามหลักวิชาการ หรือไม่	24 (17.6)	84 (61.8)	8 (5.9)	20 (14.7)	2.13 (0.524)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

n = 136

ประเด็น	ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
2.3 ท่านมีปัญหาในการใช้ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดินที่ได้จาก การนำดินไปตรวจวิเคราะห์ หรือไม่	27 (19.9)	87 (64.0)	6 (4.4)	16 (11.7)	2.18 (0.506)	ปานกลาง
3. ลดการใช้สารเคมี					1.22 (0.344)	น้อย
3.1 ท่านมีปัญหาในการ สำรวจศัตรูพืชในแปลงนา ทุกครั้งก่อนการใช้สารเคมี ในนาข้าวของท่านหรือไม่	- -	54 (39.7)	61 (44.9)	21 (15.4)	1.47 (0.504)	น้อย
3.2 ท่านมีปัญหาในการ จำแนกศัตรูพืชและศัตรู ธรรมชาติก่อนการใช้ สารเคมีหรือไม่	- -	15 (11.0)	98 (72.1)	23 (16.9)	1.13 (0.342)	น้อย
3.3 การใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อราบิวเวอร์เรีย เชื้อรา ไตรโคเดอร์มา เชื้อบีที และสารสกัดสะเดา) ทดแทนการใช้สารเคมี	23 (16.9)	8 (5.9)	68 (50.0)	36 (26.5)	1.07 (0.266)	น้อย

จากตารางที่ 4.22 จากผลการศึกษาปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต
ข้าวของเกษตรกร ด้าน 3 ลด แยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ด้าน 3 ลด ได้แก่ ลด
การใช้เมล็ดพันธุ์ ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดการใช้สารเคมี ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการ
ยอมรับเทคโนโลยีด้าน 3 ลด ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.50$) แยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. **ลดการใช้เมล็ดพันธุ์** จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านลดการใช้เมล็ดพันธุ์ในภาพรวมระดับน้อย ($\bar{X}=1.23$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในระดับน้อยในทุกประเด็น ได้แก่ การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ตรงตามพันธุ์ ($\bar{X}=1.37$) เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ควรมีความบริสุทธิ์สูง มีพันธุ์อื่นปนได้ไม่เกินร้อยละ 0.2 และต้องมีความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ($\bar{X}=1.32$) และ อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว ที่เหมาะสมคือ 15-20 กิโลกรัมต่อไร่ ($\bar{X}=1.10$)

2. **ด้านลดการใช้ปุ๋ยเคมี** จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านลดการใช้ปุ๋ยเคมีในภาพรวมระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.11$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ เป็นการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินที่ได้จากการนำดินไปตรวจวิเคราะห์ ($\bar{X}=2.18$) การใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำตามหลักวิชาการ ($\bar{X}=2.13$) และมีปัญหาในการเก็บตัวอย่างดินมาตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชก่อนเตรียมแปลงปลูก ($\bar{X}=2.02$) ตามลำดับ

3. **ด้านลดการใช้สารเคมี** จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีปัญหาด้านลดการใช้สารเคมีในภาพรวมระดับน้อย ($\bar{X}=1.22$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในระดับน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านการสำรวจศัตรูพืชในแปลงนาทุกครั้งก่อนการใช้สารเคมีในนาข้าว ($\bar{X}=1.47$) การจำแนกศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติก่อนการใช้สารเคมี ($\bar{X}=1.13$) และด้านการใช้สารชีวภัณฑ์ (เชื้อราบีวเวอร์เรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อบีที และสารสกัดสะเดา) ทดแทนการใช้สารเคมี ($\bar{X}=1.07$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ด้าน 1 เพิ่ม

n = 136						
ประเด็น	ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
4. ด้าน 1 เพิ่ม (การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์)					1.89 (0.014)	ปานกลาง
4.1 การปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	10 (7.4)	71 (52.2)	26 (19.1)	29 (29.5)	1.85 (0.562)	ปานกลาง
4.2 การจัดการฟางข้าว โดยไม่เผาฟาง	10 (7.4)	71 (52.2)	26 (19.1)	29 (21.3)	1.84 (0.531)	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ จากตารางที่ 4.23 จากผลการศึกษาปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ด้าน 1 เพิ่ม แยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ด้าน 1 เพิ่ม ได้แก่ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการยอมรับเทคโนโลยีด้าน ด้าน 1 เพิ่ม ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.89$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ($\bar{X}=1.85$) และ ปัญหาด้านการจัดการฟางข้าวโดยไม่เผาฟาง ($\bar{X}=1.84$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.24 ปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ด้าน 2 ปฏิบัติ

n = 136						
ประเด็น	ระดับปัญหา			ไม่มีปัญหา จำนวน (ร้อยละ)	$\bar{X}$ (S.D.)	ความ หมาย
	มาก	ปานกลาง	น้อย			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
5. ด้าน 2 ปฏิบัติ					1.81 (0.056)	ปานกลาง
5.1 การนำหลักความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และ การใช้คุณธรรมนำความรู้มาเป็น หลักในการทำการเกษตรเสมอ	4 (2.9)	24 (17.7)	11 (8.1)	97 (71.3)	1.82 (0.614)	ปานกลาง
5.2 การจดบันทึกกิจกรรมการ ปลูกข้าวทุกขั้นตอนการผลิต	25 (18.4)	53 (39.0)	41 (30.1)	17 (12.5)	1.87 (0.742)	ปานกลาง
5.3 การจดบันทึก บัญชีรายรับ รายจ่าย ในครัวเรือน	17 (12.5)	54 (39.7)	45 (33.1)	20 (14.7)	1.76 (0.695)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.24 จากผลการศึกษาปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร ด้าน 2 ปฏิบัติ แยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ปัญหาการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ด้าน 2 ปฏิบัติ ของเกษตรกร

ในภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาในการยอมรับเทคโนโลยีด้าน 2 ปฏิบัติ (การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและ ปฏิบัติทางบัญชีฟาร์ม - บัญชีครัวเรือน) ในระดับปานกลาง

($\bar{X}=1.81$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็น พบว่าเกษตรกรมีปัญหาในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การจัดบันทึกกิจกรรมการปลูกข้าวทุกขั้นตอนการผลิต ($\bar{X}=1.87$) การนำหลักความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และการใช้คุณธรรมนำความรู้ มาเป็นหลักในการทำการเกษตรเสมอ ($\bar{X}=1.82$) และ การจัดบันทึก บัญชีรายรับ – รายจ่าย ในครัวเรือน ($\bar{X}=1.76$) ตามลำดับ

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

ตารางที่ 4.25 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร

n = 136		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกรไม่กรอกข้อมูล	95	69.8
เกษตรกรกรอกข้อเสนอแนะ	41	30.2
1. ด้าน 3 ลด		
1.1 จัดหาเมล็ดพันธุ์ดีและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ทำพันธุ์เอง	4	2.9
1.2 จัดทำแปลงเกษตรกรสาธิตการลดต้นทุนการผลิตข้าว	4	2.9
1.3 เจ้าหน้าที่ควรจัดอบรมการลดต้นทุนการผลิตข้าวและการผลิตสารชีวภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง	10	7.5
1.4 อยากให้มีการสนับสนุนชุดตรวจหาธาตุอาหารพืช	9	6.6
1.5 ศึกษาดูงานแปลงที่ประสบผลสำเร็จ	2	1.5
2. ด้าน 1 เพิ่ม		
2.1 อยากให้สนับสนุนพืชปรับปรุงบำรุงดิน	6	4.4
3. ด้าน 2 ปฏิบัติ		
3.1 ฝึกปฏิบัติการทำบัญชีฟาร์ม - ครัวเรือน	6	4.4

จากตารางที่ 4.25 ข้อเสนอแนะในการยอมรับเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 69.8 ไม่กรอกข้อมูลข้อเสนอแนะ และเกษตรกรร้อยละ 30.2 กรอกข้อมูลข้อเสนอแนะ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

4.2.1 ด้าน 3 ลด พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 7.4 เสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ควรจัดอบรมการลดต้นทุนการผลิตข้าวและการผลิตสารชีวภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง รองลงมาร้อยละ 6.6 อยากให้มีการสนับสนุนชุดตรวจหาธาตุอาหารพืช ร้อยละ 2.9 เท่ากัน จัดหาเมล็ดพันธุ์ดีและส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ทำพันธุ์เอง และ จัดทำแปลงเกษตรกรสาธิตการลดต้นทุนการผลิตข้าว และร้อยละ 1.5 เสนอแนะให้มีการศึกษาดูงานแปลงที่ประสบผลสำเร็จ

4.2.2 **ด้านเพิ่ม** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 4.4 เสนอแนะอยากให้เจ้าหน้าที่สนับสนุนพืชปรับปรุงบำรุงดิน

4.2.3 **ด้าน 2 ปฏิบัติ** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 4.4 เสนอแนะให้ฝึกปฏิบัติการทำบัญชีฟาร์มและบัญชีครัวเรือน

